

zelena istra

Zavod za prostorno uređenje
Istarske županije
Sv. Teodora 2
52100 Pula

U Puli, 26. listopada 2007.

PRIMJEDBE NA PRIJEDLOG IZMJENA I DOPUNA PROSTORNOG PLANA ISTARSKE ŽUPANIJE

UVOD

Iz Deklaracije Zelenog foruma, mreže udruga za zaštitu okoliša U RH:

"Unatoč dugogodišnjoj tradiciji prostornog planiranja u Hrvatskoj i relativno očuvanim prostornim vrijednostima, u posljednje vrijeme negativni procesi prijete nepopravljivo štetnim posljedicama u prostoru. Iako je prostor nezamjenjiv resurs razvoja on se bespoštedno devastira, naročito na Jadranu i u povijesnim središtima hrvatskih gradova.

U momentu velikog pritiska investitora, institucije koje izrađuju prostorne planove izgubile su stručnu neovisnost. Izložene su pritisku lokalnih vlasti, koje su često nesvjesne vrijednosti prostora kojim gospodare, pa prvenstveno servisiraju investitore s ciljem maksimalne eksploatacije prostora te prirodne i kulturne baštine. Javnost je samo formalno uključena u procese izrade prostornih planova."

Stav Zelenog foruma o metodama i sadržaju prostornih planova u potpunosti se može primijeniti i na Prostorni plan Istarske županije. Umjesto da se plan kreira prema potrebama njegovih stanovnika, u njegovom oblikovanju sudjeluju jedino politički moćnici i poslovni sektor. Takvim načinom planiranja budućim ćemo generacijama ne samo prenijeti sve naše okolišne probleme nego ih višestruko uvećati.

PPIŽ nije usklađen s Nacionalnom strategijom održivog razvoja, kako je nedavno utvrdila radna grupa za okoliš u sklopu projekta "Procjena utjecaja razvojnih strategija na okoliš". Radna grupa je izvršila usporednu analizu ta dva dokumenta i utvrdila da **PPIŽ samo na deklarativnoj razini prihvaća načela održivog razvoja BEZ KONKRETNIH MJERA za njihovo provođenje.**

Osim toga, umjesto da izmjene i dopune budu rezultat procjene svih pozitivnih i negativnih učinaka predloženih projekata (stambene ili turističke gradnje, gradnje cestovne ili energetske infrastrukture, itd.), umjesto procjene ne samo gospodarskih nego i socijalnih i okolišnih posljedica, izmjenama i dopunama PPIŽ nastavlja se s praksom subjektivnog ili proizvoljnog planiranja, bez poznavanja dugoročnih posljedica ili načina postizanja održivog razvoja. **Servilnost stručnjaka s područja prostornog planiranja politici i investitorima odrazit će se dugoročno negativno na kvalitetu života zbog kumulativnih, sekundarnih ili sinergijskih učinaka ovako kratkovidnog pristupa.**

PPIŽ bi trebao biti osnovni instrument koji će osigurati, na primjer, da kvaliteta zraka u regiji ne predstavlja rizik za ljudsko zdravlje. PPIŽ-om se, upravo suprotno, omogućava velika koncentracija industrijskih aktivnosti na istočnoj obali Istre s posljedičnim rizicima po zdravlje stanovnika. Uvjetovanje Plomina 3 na plin je izuzetak. Uz postojeću veliku koncentraciju industrijskih postrojenja u tom dijelu županije i dopušteno spaljivanje komunalnog otpada cijele Istre u cementari Koromačno, ovim se izmjenama u tom području planira smjestiti i LNG terminal velikog kapaciteta - 10 milijardi m³ plina godišnje. Od komercijalne aktivnosti investitora od prodaje plina većim dijelom za izvoz, posljedice će biti lokalne: onečišćenje mora, dodatna izgradnja potrebne infrastrukture, povećanje intenziteta prometa, degradacija krajobraza, smanjivanje sigurnosti područja itd.

PRIMJEDBE NA PREDLOŽENE IZMJENE I DOPUNE PPIŽ

Primjedba na ucrtavanje potencijalnih lokacija za terminale za ukapljeni plin (LNG terminali) u Raškom i Plominskom zaljevu i Koromačnom

Potencijalne lokacije za LNG terminal rezultat su isključivo odluke istarskog političkog vrha i interesa investitora. **Lokacije nisu odabrane temeljem analiza koristi i negativnih aspekata takvog postrojenja za lokalnu zajednicu**, već potpuno arbitrarnom odlukom. Na predstavljanju Izmjena i dopuna PPIŽ u Puli 9. listopada, predstavnica Zavoda za prostorno planiranje je i navela da su lokacije ucrtane temeljem prijedloga koji je izradila INA - jedan od investitora. Ono što je dobro za investitora najčešće nije dobro za zajednicu jer je prvima u interesu jedino što veći profit i što manji troškovi zaštite okoliša. **Smatramo nedopustivim da se lokacije za zahvat s tako značajnim utjecajem na okoliš i druge aspekte života u lokalnoj zajednici temelje isključivo na povoljnoj ocjeni investitora i političkom dogovoru.** Jedna takva odluka trebala bi se temeljiti na strateškoj procjeni utjecaja na okoliš svih potencijalnih lokacija i odabiru najmanje štetne alternative - odlučivanju u kojem neizostavno mora sudjelovati i javnost. **Predloženi način ucrtavanja potencijalnih lokacija pretvara lokalno stanovništvo u žrtve političkih odluka**, s čime se ne možemo složiti.

Nedavni primjer Rockwoola dobra je ilustracija cijene takvog "napretka", koji je politička vlast silno podupirala čak i neopravdanim financijskim povlasticama investitoru - zagađenja zraka i zatvaranje tvornice pokazali su da su strahovanja, negodovanja i prosvjedi stanovništva protiv dolaska takvog zagađivača bili opravdani. Na koji će im način negativni posljedice po zdravlje, pad vrijednosti nekretnina i zagađenje poljoprivrednih proizvoda biti nadoknađeni? A posljedice za djecu čije je zdravlje, zbog udisanja onečišćenog zraka, mnogo ugroženije od odraslih ljudi, shvatit će se prekasno. Ne bi li, stoga, bilo razumno najprije procijeniti odnos koristi i šteta terminala za ukapljeni plin u Istri u suradnji s lokalnom zajednicom prije donošenja odluke o ucrtavanju lokacija u plan?

Obrazloženje predstavnice Zavoda za uvjetovanje plina kao energenta za termoelektranu Plomin 3 bilo je "da se Hrvatska obavezala da do 2015. neće graditi i planirati termoelektrane na ugljen te da Istarska županija nema velikih energetske potrebe jer ih već zadovoljava potrošnjom oko polovice struje koja se trenutno proizvodi u Plominu". Kako se to obrazloženje slaže s ucrtavanjem potencijalnih lokacija za LNG terminal u Koromačnom, Plominu i Raši, iz kojih bi plin većim dijelom išao u izvoz, ostaje nejasno.

U Novom listu je prošle godine izvršeno telefonsko anketiranje građana na reprezentativnom uzorku od 1.000 građana Hrvatske i 500 građana Primorsko-goranske županije. Anketa je pokazala da se "građani, pogotovo oni u Primorsko-goranskoj županiji, u ovom trenutku protive gradnji UPP (ukapljeni prirodni plin) odnosno LNG (liquid natural gas) terminala u Omišlju na otoku Krku. ...Gradnji terminala izričito se protivi 36,8 posto građana Hrvatske, dok su građani

Primorsko-goranske županije još rigorozniji – protiv UPP terminala čak je 58,5 posto žitelja Županije, dok bi samo petina njih podržala gradnju terminala u ovom trenutku. **S druge strane, građani Primorsko-goranske županije i Hrvatske u cjelini u velikoj mjeri podržavaju stav da upravo građani trebaju biti ti koji će primarno odlučivati o gradnji terminala.** Dodatno, velik je postotak i onih koji smatraju da odluku trebaju u zajedništvu donijeti svi zainteresirani, dakle građani, stručnjaci, lokalne i državne vlasti. **Ovaj stav na tragu je trendova u razvijenim demokracijama, gdje se pri krupnim političkim odlukama, a ova o gradnji UPP terminala takva svakako jest, u odlučivanju traži participacija svih, neka vrsta općeg društvenog konsenzusa, kako bi se na neki način podijelile i koristi i rizici bez obzira na to kakva na kraju odluka bila."**

Zato tražimo da se izbrišu potencijalne lokacije za terminale za ukapljeni plin sve dok se strateškom procjenom utjecaja na okoliš mogućih lokacija na Jadranu ne utvrdi najoptimalnija varijanta za zajednicu tj. najmanje štetna alternativa uz primjenu participativnog modela odlučivanja.

Primjedba na prenamjenu površine na Muzilu (Pula, oko 150 hektara)

Muzil je najvećim dijelom zelena površina, dosada pošteđena galopirajuće urbanizacije koja je ostavila traga na velikom dijelu zapadne istarske obale. Konačnim prijedlogom pulskog GUP-a predviđena je urbanizacija i sjevernog dijela pulske luke i izgradnja duž cijele obale (hoteli, suha marina, luke za nautički turizam, sportske i ribarske luke, rezidencijalna zona u zaleđu itd.). Osim toga, GUP-om je predviđena i velika urbanizacija dosada zelenih površina u gradu i priobalju (Južni bulevar do Zlatnih stijena s obje strane, lučica Delfin, veliki novi hoteli na Saccorgiani, na staroj klaonici, u autokampu Stoja, na Valovinama itd.).

Umjesto da posljednju preostalu zelenu površinu u priobalju sačuvamo za potrebe rekreacije lokalnog stanovništva, ona se bez ikakvih uvjeta nudimo investitorima da ih iskoriste prema svojim željama. **Za to je područje, premda nije pokriveno NITI JEDNIM prostornim planom, u rujnu tvrtka Brijuni rivijera pozvala investitore da "iskažu interes" za gradnju (2.500 ležajeva, golf teren i ostali sadržaji).**

Zavod za prostorno planiranje MZOPUG izradio je Studiju Brijuni rivijera - Prostorno programski koncept (Osnovni koncept i preliminarne analize prostornih mogućnosti, Zagreb, prosinac 2005. - ožujak 2007.), "koja će poslužiti provedbi Društvenog ugovora o osnivanju Brijuni rivijera d.o.o i ostvarivanju zadataka i ciljeva koji su tim ugovorom definirani. Tematski, koncept se odnosi prvenstveno na razvoj turizma" Drugim riječima, to znači da izrađivač Studije nije imao zadatak izraditi koncept razvoja grada na preostalim dijelovima pulske luke, koji mu prirodno pripadaju, **VEĆ ISKLJUČIVO TURIZMA. Studija odnosno projekt služi isključivo provedbi ciljeva trgovačkog društva Brijuni rivijera d.o.o., koji onemogućava razvoj grada prema obali.**

Umjesto da sami najprije utvrdimo razvojne potrebe grada i njegovih stanovnika, umjesto da uskladimo potrebe razvoja s potrebama očuvanja najvrjednijeg resursa - prostora, mi dajemo investitorima slobodne ruke da sami oblikuju prostorno- planske dokumente (UPU, DPU) odnosno rješenja, namećući nam svoju viziju razvoja diktiranu isključivo profitom. Hrvatska se nacionalnom strategijom održivog razvoja obavezala na razvoj u skladu s principima održivosti: **projekt Brijuni rivijere d.o.o. ne zadovoljava NITI JEDAN KRITERIJ ODRŽIVOSTI. Strateški, niti jedan aspekt tog projekta nije obrađen.**

Stoga ni izrađivač PPIŽ nema niti jedan prihvatljivi argument da bez ikakvog istraživanja ucrtava građevnu zonu na velikoj zelenoj površini Muzila. Budući da je preko 50 godina pristup toj zoni bio onemogućen, moguće je da krije i vrijednu biološku raznolikost i potencijal.

Budući da će Pula, kako je novim GUP-om predloženo dobiti, pored 11.652 postojećih (hoteli, apartmani, depandanse, paviljoni, pansioni, kampovi - to je podatak iz prijedloga GUP-a iz 2003. godine, privatni smještaj nije ubrojen), i novih 4.540 kreveta predviđenih Prostornim planom uređenja Grada Pule :

2390 Štinjan Puntizela,
850 Pula Stoja Valovine,
200 Pula Stoja stara klaonica ,
800 Stara Saccorgiana ,
300 luka i Katarina u marinama,

ne bi li bilo sasvim prirodno posljednju preostalu zelenu površinu namijeniti rekreaciji samih građana i, ukoliko istraživanja to potvrde, očuvanju bioraznolikosti.

Budući da ne postoji niti jedna studija razvoja, ekološka i socioekonomska koja bi opravdala razvoj turističkih sadržaja u Puli u opsegu koji planira Brijuni rivijera d.o.o. kao ni analiza ograničenja i dinamika razvoja komunalne infrastrukture - **ne postoji ni valjani razlog da se posljednja zelena površina u pulskom priobalju pretvara u građevnu.**

O prijedlogu izgradnje golf kompleksa na Muzilu

Zelena Istra se već mnogo puta izjasnila protiv ucrtavanja 23 lokacije za golf terene u PPIŽ bez ikakve analize osjetljivosti ili vrijednosti područja, bez izrade studije opravdanosti i procjene koristi i šteta takve pretjerane golfizacije. Ministarstvo zaštite okoliša već je izdalo 6 rješenja za gradnju golf terena u Istri, a upravo se dovršava Studija utjecaja na okoliš za 7. golf kompleks San Marco kod Rovinja. **Stoga oštro prosvjeduemo protiv prijedloga ucrtavanja dodatnog golf terena na Muzilu. Za to ne postoji niti jedan valjani argument ni potreba. Jedino ispravno rješenje je napraviti studiju opravdanosti izgradnje golf kompleksa u Istri i ponašati se i mijenjati planove temeljem njenih rezultata.**

Osim toga, **Zelena Istra je Istarskoj županiji uputila u prvoj polovici 2006. godine zahtjev da se se iz PPIŽ izbriše preostalih 17 lokacija za golf komplekse**, budući da je već 6 dobilo pozitivno rješenje Ministarstva zaštite okoliša, što je sasvim dovoljno za upotpunjavanje turističke ponude i *imagea* Istre. Postojeće 23 lokacije ucrtane su u PPIŽ i na ekološki vrlo osjetljivim područjima, bez procjene kumulativnih učinaka, bez procjene potrošnje vode u odnosu na lokalne potrebe potrebe i mogućnosti, s mogućnošću izgradnje na zelenim površinama na kojima to do sada nije bilo moguće. **Naš zahtjev ste u potpunosti ignorirali.** I ucrtali jedan dodatni golf kompleks na Muzilu.

Stoga tražimo da cijeli Muzil ostane zelena površina, kako je to i predviđeno konačnim prijedlogom pulskog GUP-a, sve dok se ne provedu potrebna istraživanja prirodnih značajki područja kao i javna rasprava o budućnosti tog tako vrijednog područja za sve sadašnje i buduće stanovnike Pule.

Primjedba na načina izračuna turističkih smještajnih kapaciteta

Gotovo je nevjerojatno da se danas - 2007. godine porast stanja turističkih smještajnih kapaciteta u prostornom planu izračunava jedino temeljem kriterija jednakomjerne gustoće turističkih ležajeva, stupnju iskorištenosti priobalnih resursa, temeljem raspoloživog radnog kontingenta i povećanja kategorizacije. Utvrđivati na taj način "optimalni" broj turističkih kapaciteta i pozivati se na održivi razvoj u potpunoj je suprotnosti. Sve dok se u jednadžbu ne uvede i potrošnja resursa, količina proizvedenog otpada koji će nastati, prijetnje nematerijalnim vrijednostima lokalne zajednice, postojanje potrebne infrastrukture, kumulativni i sekundarni učinci 30%-tnog porasta broja turista u županiji, utjecaj na kvalitetu tla i vode itd., nećemo znati na koje će nam se sve načine takvo neodgovorno planiranje vratiti u vidu negativnih posljedica.

Primjer nekonzistentnosti i proizvoljnosti procjene broja smještajnih jedinica u Puli:

GUP iz 2003. godine (prijedlog) navodi da postojeći smještajni kapaciteti u Puli iznose 11.652 + 2000 u domaćinstvima = **13.652 postelja**.

Članak / istraživanje Glasa Istre od 20.1.2004. iznio je slične podatke o **13.880** smještajnih jedinica u gradu.

Prostorni plan uređenja grada Pule usvojen 2007. godine navodi brojku postojećih+planiranih kapaciteta od 17.000. Muzil s planiranih 2.500 jedinica nije uključen u PPU. To znači da bi kapaciteti s Muzilom porasli na ukupno 19.500, što je u suprotnosti s odredbama Prostornog plana Istarske županije. ,
Kapaciteti u autokampovima se ne spominju, pa se pretpostavlja da se namjeravaju svi zatvoriti.

Ako je 2003. godine bilo 13.652 smještajnih jedinica + PPU-om planiranih novih 4240 = **17.892** jedinica, to znači da smo već premašili maksimalni broj turističkih kapaciteta od 17.000 koliko je utvrđeno Prostornim planom Istarske županije.

PPU-a grada Pule iz 2007. godine na sljedeći način preraspodjeljuje tih 17.000 postelja:

Lokacija (zona)	Kapacitet (postelja)
GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA PULA – Zone gospodarske – ugostiteljsko turističke namjene	
PULA Štinjan – Puntizela	2.390 novih
PULA Stoja – Valovine	850 novih
PULA Stoja – Stara klaonica	200 novih
PULA Valkane – Hotel Pula	postojeći (330)
PULA Zlatne stijene	postojeći (1.540)
PULA Stara Saccorgiana	800 novih
PULA Verudella	postojeći (3.660)
UKUPNO	9.770
GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA PULA – Pojedinačne smještajne građevine gospodarske – ugostiteljsko turističke namjene	
PULA	6.730

Građevinsko područje naselja	
UKUPNO	6.730
GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA PULA – Izdvojena građevinska područja naselja izvan ZOP-a	
PULA	500
Izdvojena građevinska područja naselja	

17.000,00 ukupno

Stoga tražimo da se:

- utvrdi pravo stanje trenutnih kapaciteta u gradu,
- procijeni realni porast potražnje odnosno potreba za izgradnjom novih kapaciteta,
- procijeni stvarni okolišni i socio-ekonomski učinak povećanja turističkih kapaciteta za veći broj razvojnih scenarija

i temeljem dobivenih rezultata modificira sadašnja brojka od maksimalno 17000 turističkih smještajnih jedinica u Puli.

PPIŽ bi trebao biti temeljni instrument zaštite okoliša. Međutim, načinom na koji je izrađen i **tiranijom malih odluka o izmjenama i dopunama plana** (par novih marina, jedan novi golf teren, 1500 novih kreveta u Grožnjanu, 1700 u Umagu itd.), kumulativno proizvodite negativni utjecaj na kvalitetu okoliša i života u Istri, čije posljedice niste u stanju procijeniti jer odluke o izmjenama niste utemeljili na analizama, istraživanjima, studijama...

Za Upravni odbor
Dušica Radojčić